

Шевчук Денис Богданович
студент гр. МЕВЗм-21, ННІНОТ, ЗУНУ
Науковий керівник д. е. н., професор Сохацька О. М.

ІНФОРМАЦІЙНІ, ВІЙСЬКОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Найбільш важливими сферами, за якими ведеться гібридна війна, вважаються інформаційний, військовий і економічний. Військовий аспект включає в себе, в першу чергу, відкриті бойові дії, які нерідко замасковані під терористичні атаки. Терористична загроза, в тому чи іншому вигляді, існує досить довго. І як будь-який живий елемент, він може еволюціонувати і видозмінюватися. Якщо раніше це було прерогативою внутрішньодержавних справ, то зараз терористичні організації виходять на міжнародну арену. З керованого всередині конкретних центрів, він перетворився на стихійний, що практично не підкоряється нікому тероризм.

Виною цьому може виступати ряд причин - починаючи від заміни керівного складу терористичної організації, закінчуючи перекриттям постійних джерел фінансування їхньої діяльності. У подібних випадках організації можуть почати самостійно добувати гроші, як правило, незаконним шляхом. Терористи беруться за все - виробництво і продаж наркотичних засобів, торгівля зброєю, викрадення людей з метою вимагання і бандитизм.

Початок ХХІ століття характеризується інтенсивним зростанням терористичних груп, які створюються для досягнення власних етнічних і релігійних цілей. Тероризм в будь-яких його формах набуває особливої політичної спрямованості у зв'язку з наданням негативного впливів на всю систему державної влади і суспільства [1].

Тероризм виходить на новий рівень. Це стосується як політичної сфери, так і військової. У досить великих організаціях посилюється централізація влади, організовується приплив капіталів, встановлюються правила поведінки. Йде процес, який можна порівняти з формуванням нової держави. Цей факт посилює загрозу, що виходить від терористичної організації, так як дана система зможе сама себе відтворювати, залучаючи на свою сторону все нових adeptів і тренуючи їх в спеціальних таборах, готуючи нових бойовиків, ідеологів і вербувальників.

Прозорі кордони і масові переселення дозволяють членам терористичних організацій безперешкодно проникати в інші країни. Здійснюючи точкові теракти, adeptи розпалюють внутрішньополітичну обстановку держави, домагаючись прийняття більш підходящого для них політичного курсу. Єдиним можливим варіантом в подібній ситуації є об'єднання держав для боротьби з міжнародним тероризмом. Необхідно «підійти до таких конфліктів з усією відповідальністю і завоювати стрімку і остаточну перемогу» [2].

На сьогодні у фаховій літературі зустрічаються поняття «супертероризм», «прихований тероризм» та інші. Суть супертероризму полягає у застосуванні забороненими організаціями сучасних технологій або озброєння. Може йтися

як про ядерну, так і про хімічну або біологічну зброю. Даний вид тероризму здатний завдати значної матеріальної шкоди на державному рівні, а також життю населення.

«Прихований тероризм» полягає у маскуванні терактів під стихійні лиха або нещасні випадки. В такому випадку, основним завданням є не доведення населення до панічного страху, а скомпрометувати державу перед ним, виставивши його нездатним вирішувати виникаючі проблеми. Прихований тероризм домагається негайного ефекту. Це більше робота на перспективу, так як в сукупності вся виконана робота може привести до ослаблення сильної держави.

Економічний аспект гібридної війни, як і тероризм, є невід'ємним і досить ефективним інструментом. Як і інші елементи, економічний тиск починається в тому випадку, якщо досягти бажаних результатів не виходить дипломатичними засобами. Тиск на економіку іншої країни - це перший крок, покликаний підірвати довіру населення до свого уряду, так як передбачається зниження рівня доходів населення, і як наслідок - падіння рівня життя. Економічні санкції покликані, насамперед, нанести удар по життєво важливим структурам державної економіки умовного противника – по промисловій сфері, фінансовій, нафтодобувній та оборонній [3].

Ще однією метою економічного блокування може служити потреба перетворення країни умовного противника на сировинний придаток. При зруйнованій економіці і відсутності коштів підтримки набагато легше домогтися вкрай низьких цін як на вуглецевмісну сировину, що найбільш цінується в усьому світі, так і на земельні і лісові угіддя.

Економічні санкції можуть виконувати ще одну роль - дискредитації. Якщо вони введені проти конкретних осіб і організацій, значить, була спроба в тій чи іншій мірі підірвати авторитет керівництва країни, показуючи свої злочинні зв'язки і діяння, які приписані першим особам держави, навіть якщо вони не обґрунтовані, не доведені і звинувачення сфабриковані. Отже, з самого початку введення санкцій вони розглядалися протиборчим державою як засіб інформаційної війни і використовувалися для того, щоб сформувати в очах світової громадськості негативний образ нашої країни, глави держави та інших представників політичної еліти [4].

В якості економічного інструменту гібридної війни використовуються фінансові санкції. Суть їх у тому, що країнам, що знаходяться під цим видом санкцій, так само як і їх фінансовим організаціям, буде неможливо перевести кредит в країнах, що володіють монополіями на світову валюту (як долар і євро). Під удар потрапляють довгострокові і середньострокові позики. Економічне блокування, як і його окремі інструменти, не завжди можуть бути ефективні. Хоча такий вид тиску може бути єдиним, коли дипломатична конфронтація результату не дала, а військова є просто неможливою.

Підсумовуючи, зазначимо, що країна, проти якої ведеться «гібридна війна», має розуміти її можливі прояви саме там, де є слабкі місця, або виникають ризики втрати суверенітету і виробити та втілювати в життя заходи щодо попередження цих проявів або успішного їм протистояння за рахунок

власних сил та підтримки світової спільноти, що не сприймає агресивні дії держав-агресорів.

Список використаних джерел:

1. Martha Crenshaw. The Causes of Terrorism. Comparative Politics, Ph. D. Programs in Political Science, City University of New York. URL: <https://doi.org/10.2307/421717>.
2. Country Reports on Terrorism. (2019). URL: <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/06/Country-Reports-on-Terrorism-2019-2.pdf>.
3. Сохацький О. Військові витрати в умовах зростання геополітичних ризиків та зміни характеру міжнародних конфліктів. Світ фінансів 2020. №3(64). С. 98-113. DOI:10.35774/st.2020.03.098.
4. Colin A. Military spending and the UN's development agenda. Peace Review. 2013. Vol. 25:1. P. 24–32. URL: <https://doi.org/10.1080/10402659.2013.759757>.